

Міністерство освіти і науки України
Мукачівського державного університету
Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України
Сопотська Вища Школа (Польща)
Державна вища техніко-економічна школа ім. Броніслава Маркевича в Ярославі (Польща)
Вища школа економіки і менеджменту в
публічному адмініструванні у Братиславі (Словаччина)
Хмельницький національний університет
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Черкаський державний технічний університет
Львівський торговельно-економічний університет
Уманський національний університет садівництва
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
ВПГО «Спілки аудиторів України»
Аудиторська компанія ТОВ «Варіанта»

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОБЛІКОВО - АНАЛІТИЧНОГО ПРОЦЕСУ В
УПРАВЛІННІ
ПІДПРИЄМНИЦЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ»**

**МАТЕРІАЛИ XII МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ - КОНФЕРЕНЦІЇ**

**24 жовтня 2024 року
Мукачево**

УДК 657:658
A43

Актуальні проблеми обліково – аналітичного процесу в управлінні підприємницькою діяльністю: Матеріали XII Міжнародної науково-практичної інтернет - конференції, 24 жовтня 2024 р., м. Мукачево. – 394 с.

У збірнику подано матеріали досліджень, виголошених на XII Міжнародній науково-практичної інтернет – інтернет конференції «Актуальні проблеми обліково – аналітичного процесу в управлінні підприємницькою діяльністю», що була проведена кафедрою обліку і оподаткування та маркетингу Мукачівського державного університету у жовтні 2024 року. У публікаціях розглядаються методологічні, методичні та практичні засади обліку, аналізу та аудиту в контексті розвитку економічної науки та практики. Окреслено коло проблем і запропоновані пропозиції щодо покращення змісту і якості обліково-аналітичного процесу в управлінні підприємницькою діяльністю будуть цікавими і корисними для науковців і практиків усіх галузей економіки.

Для науковців, аспірантів, здобувачів вищої освіти і всіх, хто цікавиться актуальними проблемами і перспективами розвитку обліку, оподаткування, контролю, аналізу, аудиту, фінансами, маркетингом, економічним розвитком регіону та професійною освітою як інструментом соціально-економічним розвитком регіону.

Матеріали друкуються в авторській редакції. Редакційна колегія не несе відповідальності за достовірність статистичної та іншої інформації, що надана в рукописах, та залишає за собою право не розділяти поглядів деяких авторів на ті чи інші питання, розглянуті на конференції.

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет Науково-технічною радою Мукачівського державного університету (протокол № 8 від 28 жовтня 2024 р.)

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет Вченою радою Мукачівського державного університету (протокол № 5 від 30 жовтня 2024 р.)

Матвєєв А.О., Уманська В.Г.	89
СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ОБЛІКУ АКТИВІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ	
Матрос О.М.	91
ВІЙСЬКОВИЙ ЗБІР: КЛЮЧОВИЙ ІНСТРУМЕНТ ФІНАНСУВАННЯ ОБОРОНИ УКРАЇНИ	
Михайловина С.О.	92
ОРГАНІЗАЦІЯ ЕЛЕКТРОННОГО ДОКУМЕНТООБІГУ НА ПІДПРИЄМСТВІ	
Миць К.В., Радзіховська Ю.М.	94
ПОДАТКОВА ОПТИМІЗАЦІЯ ТА ПЛАНУВАННЯ В РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	
Мойсєєв Д., Ліба Н.С.	96
РОЛЬ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ ДЛЯ ПІДПРИЄМСТВА	
Москаль О., Ліба Н.С.	98
ЗАСТОСУВАННЯ ACCOUNTING INFORMATION SYSTEM В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ	
Мучичка В.Р. Головачко В.М.	100
ЯК ВІЙСЬКОВИЙ СТАН В УКРАЇНІ ВПЛИВАЄ НА ОБЛІК НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ	
Нетреба І.О.	103
ЯКІСНІ МЕТОДИ В СИСТЕМІ ДІАГНОСТИКИ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ КРИЗИ НА ПІДПРИЄМСТВІ	
Оляднічук Н.В., Кецкало А.Д.	105
ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДПРИЄМСТВА З ІНОЗЕМНИМИ ІНВЕСТИЦІЯМИ	
Парасій-Вергуненко І.М., Юрчишин Я.В.	107
АНАЛІЗ ЗОВНІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ДІЯЛЬНОСТІ ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ	
Підлипна Р.П.	109
БЕНЧМАРКІНГ В СИСТЕМІ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ ПІДПРИЄМСТВА	
Поліщук О.М.	111
УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ	
Протасов В.В.	113
ОСОБЛИВОСТІ КОНТРОЛЮ ЗА РУХОМ ПАЛИВА НА ПІДПРИЄМСТВІ	
Рєслер М.В., Балажинець М.В.	115
СУТНІСТЬ ІНТЕГРОВАНОГО ОБЛІКУ ТА ЙОГО СКЛАДОВІ	
Рєслер М.В., Лалак І.І.	116
ВПЛИВ ДИДЖЕТАЛІЗАЦІЇ НА ТРАНСФОРМАЦІЮ ОБЛІКУ ТА МАЙБУТНЄ ПРОФЕСІЇ	
Сімчера Р.Р., Головачко В.М.	118
ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ В ОБЛІКУ	
Смушак М.В., Мельник І.О., Жилава О.Р.	120

3. Юрчук Н. П. Інформаційні системи в управлінні діяльністю підприємства. Агросвіт. 2015. No 19. С. 53–58. URL: http://www.agrosvit.info/pdf/19_2015/12.pdf (дата звернення: 21.10.2024).

Мучичка В.Р.

здобувач вищої освіти ОС «Бакалавр»
спеціальності 051 «Економіка»,

Головачко В.М.

канд. екон. наук, доцент,
доцент кафедри обліку і оподаткування та маркетингу
Мукачівського державного університету

ЯК ВІЙСЬКОВИЙ СТАН В УКРАЇНІ ВПЛИВАЄ НА ОБЛІК НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ

Військовий стан, запроваджений в Україні через агресію російської федерації, справляє суттєвий вплив на всі аспекти економіки, включаючи облік необоротних активів. Необоротні активи, такі як будівлі, обладнання, інфраструктурні об'єкти, є критичними для функціонування підприємств і державного сектору. Однак в умовах війни їхня вартість, стан та використання зазнають змін, що потребує коригування облікових підходів і процедур для забезпечення адекватного відображення в бухгалтерських звітах.

Суть дослідження полягає в аналізі впливу військового стану в Україні на облік необоротних активів підприємств. Дослідження фокусується на проблемах, що виникають через фізичні втрати та знецінення активів внаслідок бойових дій, а також на змінах у нормативно-правовому регулюванні обліку. Особливу увагу приділено викликам, пов'язаним зі списанням знищених активів, документуванням втрат та адаптацією підприємств до нових умов. Оцінюються ризики, пов'язані зі страхуванням необоротних активів, а також можливі стратегії для забезпечення фінансової стабільності підприємств у часи економічної нестабільності. Це дослідження має на меті визначити нові підходи до обліку необоротних активів, необхідні для адекватного відображення їх вартості в фінансовій звітності підприємств під час війни.

Бачилов В., Одрінська О. досліджували питання управління активами, які залишилися на окупованих територіях. Вони розглядали ризики втрати активів і можливі стратегії бізнесу щодо їхнього збереження або отримання компенсацій, Колісник О. П., Приходько К. К. аналізували специфіку обліку і контролю основних засобів під час війни, зокрема, процедури інвентаризації, переоцінки та документування втрат, а також врахування нових законодавчих норм., Крупельницька І. Г. досліджувала проблеми списання знищених або пошкоджених необоротних активів, зокрема труднощі з документальним оформленням, оподаткуванням та відшкодуванням втрат, Пчелинська Г. В. вивчала процес

вибуття основних засобів в умовах війни, зокрема оцінку збитків, оформлення вибуття та правові аспекти відшкодування втрачених активів [2].

Першочерговою проблемою, яка виникає під час війни, є фізична втрата або пошкодження необоротних активів. Ракетні удари, бойові дії та інші воєнні дії призводять до знищення підприємств, складів, об'єктів інфраструктури. У результаті такі активи втрачають свою первісну вартість, а іноді й взагалі перестають існувати. Це вимагає негайного переоцінювання та списання активів у бухгалтерському обліку, а також відображення втрат, що виникають через руйнування.

Згідно з Міжнародними стандартами фінансової звітності (МСФЗ), підприємства повинні коригувати балансову вартість активів у разі їхнього знецінення або втрати. В умовах війни ця практика стає особливо актуальною, оскільки об'єктивна оцінка стану активів може бути утрудненою через обмежений доступ до певних територій або неможливість здійснення аудитів. Підприємства повинні враховувати цей фактор під час складання фінансових звітів, ідентифікуючи можливі ризики для необоротних активів.

Уряд України, реагуючи на виклики, що постали перед країною в умовах війни, запроваджує нові регуляторні норми, спрямовані на адаптацію економіки до воєнних реалій. Зокрема, були ухвалені зміни до Податкового кодексу України та інших нормативних актів, що регулюють порядок обліку майна, яке постраждало від воєнних дій.

Один з ключових аспектів таких змін – спрощений порядок списання знищених або знецінених активів, що знижує адміністративне навантаження на підприємства. Це дозволяє швидше реагувати на втрати, уникати складних бюрократичних процедур та мінімізувати негативний вплив на фінансову звітність підприємств. Водночас виникає необхідність чіткішого контролю за відшкодуванням збитків через страхування або компенсації з боку держави, що потребує додаткових змін у нормативній базі [3].

Крім прямих втрат, які викликані фізичним руйнуванням, необоротні активи зазнають знецінення через загальну економічну нестабільність та спад виробничої активності. Економічні умови під час військового стану, такі як інфляція, втрата ринків збуту та дефіцит ресурсів, можуть призводити до зниження вартості активів. Наприклад, обладнання, яке використовується в промисловості, може втратити свою функціональність через відсутність технічного обслуговування або недоступність необхідних запчастин.

Згідно з МСФЗ 36 «Знецінення активів», компанії повинні проводити тестування на знецінення, якщо існують ознаки, що вартість активу може бути значно нижчою за його балансову вартість. Військові дії є одним із таких факторів, що потребує перегляду облікових оцінок. Важливо, щоб у таких випадках підприємства дотримувалися вимог щодо розкриття інформації про методики переоцінки та знецінення активів у своїй звітності [5].

У періоди економічної стабільності підприємства активно інвестують у модернізацію та розвиток своєї матеріально-технічної бази, що включає придбання та оновлення необоротних активів. Однак під час військового стану капітальні

інвестиції значно скорочуються, оскільки ризики для інвесторів зростають, а доступ до фінансових ресурсів ускладнюється. Зниження капітальних інвестицій призводить до старіння активів та їхньої технологічної відсталості, що може знижувати продуктивність і конкурентоспроможність підприємств у майбутньому.

Також варто відзначити, що інвестори можуть вимагати додаткових гарантій або відмовлятися від довгострокових інвестицій у країну, що перебуває у стані війни. Це негативно впливає на облік капітальних активів, оскільки їхня вартість може залишатися незмінною протягом тривалого часу, без оновлення або модернізації [4].

Страховання необоротних активів є одним із основних механізмів захисту від втрат, зумовлених надзвичайними ситуаціями, включаючи воєнні дії. Однак у контексті війни страхування може ставати недоступним або дуже дорогим, що підвищує ризики для підприємств. Деякі страхові компанії відмовляються від покриття ризиків, пов'язаних із війною, або вводять жорсткі обмеження. Це означає, що компанії можуть залишитися без компенсацій за знищені активи, що збільшує втрати та погіршує фінансовий стан.

Крім того, в умовах війни держава може пропонувати спеціальні програми компенсації для постраждалих підприємств, однак такі програми можуть мати обмежений бюджет і не завжди покривати всі збитки. Тому облік необоротних активів у цей період стає ще більш критичним для підприємств, оскільки їм необхідно чітко документувати свої втрати для отримання можливих відшкодувань [1].

Отже, військовий стан в Україні суттєво впливає на облік необоротних активів, створюючи нові виклики для підприємств. Фізичні втрати, знецінення активів, зміни в нормативно-правовому регулюванні та проблеми зі страхуванням є основними аспектами, які потребують уваги з боку бухгалтерських і фінансових служб. Для адекватного відображення ситуації в фінансовій звітності підприємства мають застосовувати нові підходи до оцінки активів, переоцінювати ризики і гнучко адаптуватися до змін у регуляторному середовищі.

Список використаних джерел:

1. Бачилов В., Одрінська О. Що бізнесу робити з активами, які залишені в окупації? [Електронний ресурс]. ЛГА:ЗАКОН. 2022. Режим доступу: https://biz.ligazakon.net/analytys/213503_shcho-bznesu-robity-z-aktivami-yak-zalishen-v-okupats
2. Головачко В. Методика обліку витрат на ремонт і поліпшення основних засобів. Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія Економіка. Випуск 2(2). 2014. С. 95-98.
3. Колісник О., Приходько К. Облік і контроль основних засобів в умовах воєнного стану [Електронний ресурс]. Проблеми сучасних трансформацій. Сер.: економіка та управління. 2023. №7. Режим доступу: <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2023-7-09-03/2023-7-09-03>
4. Крупельницька І. Г. Проблеми списання необоротних активів в умовах воєнного стану. Соціально-політичні, економічні та гуманітарні виміри європейської інтеграції України. 2022. Частина 2. С. 137-144.

5. Пчелинська Г. В. Особливості обліку вибуття основних засобів в умовах воєнного стану в Україні [Електронний ресурс]. Економіка та суспільство. 2023. № 51. Режим доступу: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2462>

Нетреба І.О.,
канд. екон. наук, доцент кафедри менеджменту
інноваційної та інвестиційної діяльності,
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

ЯКІСНІ МЕТОДИ В СИСТЕМІ ДІАГНОСТИКИ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ КРИЗИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Загострення кризових явищ в економіці завжди впливає на діяльність суб'єктів господарювання, що виступають основною ланкою бізнес-середовища. Етап кризи, її ознаки, можливі деструктивні наслідки для підприємств - це ті чинники, що потребують ретельного вивчення та врахування керівниками у процесі планування діяльності та розвитку підприємств, складанні бюджетів на наступний період, визначенні термінів реалізації інноваційних та інвестиційних проєктів. Загрози, які виникають у зовнішньому середовищі, можуть призвести до значного зниження обсягів виробництва та продажу продукції на ринку, зростання простроченої дебіторської та кредиторської заборгованостей, погіршення ключових фінансових показників, зокрема, зниження платоспроможності та фінансової стійкості, ліквідності, рентабельності, величини власного капіталу підприємства і зростання тривалості обороту капіталу, що є ознаками критичного стану та можливого банкрутства у найближчій перспективі.

Аналіз результатів досліджень, представлених у джерелах [1; 2] засвідчив, що класичні і альтернативні (якісні) методики оцінювання ймовірності настання банкрутства мають певні переваги і недоліки. Якісні оцінки можливо отримати, використовуючи експертні методи, серед яких найбільш відомими є А-рахунок (модель Дж. Аргенті), метод Т. Скоуна та методика, розроблена представниками компанії ERNST&WHINNEY. Особливістю методики Аргенті є детальний аналіз кризових ситуацій, що виникають у системі менеджменту та можуть призвести до банкрутства. Як засвідчує досвід застосування цієї методики, підприємства, що мають високий рівень платоспроможності отримують 5-18 балів, водночас, значення А-рахунку у межах 35-70 балів є ознакою того, що у найближчі 5 років компанія може виявитися неплатоспроможною. Застосування методики ERNST & WHINNEY передбачає проведення тестування з метою вивчення проблем щодо діючої на підприємстві системи управління, стилю управління, можливостей кар'єрного зростання. Згідно методу Скоуна, організаційні та кадрові питання вивчають разом з деякими фінансовими аспектами, зокрема, співвідношення позикового та власного капіталу підприємства, тенденції до зростання або зменшення обсягів збуту і т. ін.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>